

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 16. maj 2013
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Jean Elisabeth Hørdum
Sagsnr.: 2013-0037-0041
Dok.: 758809

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 3 (L 164), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 24. april 2013. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karsten Lauritzen (V).

Morten Bødskov

/

Freja Sine Thorsboe

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 3 (L 164) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvilken effekt ministeren forventer, at hemmelige ransagninger ift. rocker- og bandekriminalitet vil få? Ministeren bedes desuden fremsende konkrete eksempler på, at politiet har efterspurgt denne hjemmel.”

Svar:

1. Forslaget om at udvide muligheden for at anvende hemmelig ransagning er udarbejdet efter drøftelse med og på baggrund af oplysninger modtaget fra Rigsadvokaten.

Som det fremgår af pkt. 5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, har Rigsadvokaten anført, at den seneste udvikling inden for den organiserede kriminalitet tyder på, at det ikke længere er afgørende, hvilken type af kriminalitet der er tale om, når blot der er tale om et betydeligt udbytte, og at de karakteristika, der tidligere primært kendetegnede narkotikakriminalitet, nu i højere grad også synes at passe på andre kriminalitetsformer, herunder organiseret indbrudskriminalitet, der ofte er planlagt og målrettet mod særlige værdier, f.eks. designermøbler, og organiseret af en flerhed af personer, hvor nogle begår indbrudskriminalitet, nogle forestår opbevaring, mens andre har kontakt til aftagerleddet, ligesom kriminaliteten synes at være forankret i bande- og rockermiljøet. For disse kriminalitetsformer kan der således også være et væsentligt behov for hemmelig ransagning for at undgå en (for) tidlig afdækning af politiets efterforskning af alvorlig organiseret kriminalitet.

Ifølge Rigsadvokaten er der derfor grund til at overveje at udvide adgangen til hemmelig ransagning til at omfatte visse alvorlige kriminalitetstyper, der typisk begås i mere organiseret form. Rigsadvokaten har i den forbindelse peget på overtrædelse af straffelovens § 192 a, § 288, § 262 a, § 125 a, § 289 og § 286, stk. 1, jf. § 276.

For så vidt angår straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, om besiddelse mv. af skydevåben under særligt skærpende omstændigheder fremgår det af pkt. 5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at der i den igangværende rocker-/bandekonflikt hovedsagelig har været anvendt håndskydevåben (og ikke de våben af særdeles farlige karakter, hvor der efter de gældende regler er mulighed for hemmelig ransagning). Det fremgår videre, at det er af væsentlig betydning for mulighederne for at standse yderligere skyderier i konflikten, at politiet finder frem til gruppernes våben. Det er ligeledes

væsentligt, at politiets efterforskning mod en bestemt person og/eller lokalitet ikke afdækkes, idet en ransagning på et »forkert sted«, hvor det våben, man eftersøger, p.t. ikke befinder sig, vil kunne indebære, at personen bliver opmærksom på efterforskningen og derfor får anledning til at gemme våbnet (yderligere) af vejen.

2. Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har Justitsministeriet i øvrigt indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Jeg kan i den forbindelse oplyse, at der efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 799 under nærmere opregnede betingelser er mulighed for at foretage en ransagning, uden at den mistænkte eller andre gøres bekendt hermed (hemmelig ransagning), hvis efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af en række alvorlige straffelovsovertrædelser, herunder drab og drabsforsøg samt overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, for så vidt angår våben og eksplosivstoffer, der på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade.

Efter forarbejderne til den gældende bestemmelse tager bestemmelsen om hemmelig ransagning navnlig sigte på kriminalitet, der begås af en flerhed af personer, og hvor hensynet til hemmeligholdelse af en igangværende efterforskning mod de pågældende gør det nødvendigt at foretage ransagning, uden at de pågældende bliver underrettet herom. Hemmelig ransagning anvendes således med henblik på at sikre, at det ikke på et tidligt tidspunkt i en efterforskning afsløres, at politiet interesserer sig for forholdet.

Med den foreslåede ændring af retsplejelovens § 799 foreslås adgangen til at foretage hemmelig ransagning udvidet til bl.a. at omfatte efterforskningen af overtrædelser af straffelovens § 192 a i sin helhed. Hermed kommer bestemmelsen til også at omfatte besiddelse mv. under særlig skærpende omstændigheder af almindelige skydevåben, dvs. håndskydevåben, geværer og lignende, jf. straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, og ikke kun våben af særdeles farlig karakter, hvor der efter de gældende regler er mulighed for hemmelig ransagning.

Der er inden for de senere år forekommet en række sager, hvor personer inden for rocker- og bandemiljøet er fundet i besiddelse af eller har anvendt almindelige håndskydevåben. I sådanne tilfælde vil det med den foreslåede ændring fremover efter omstændighederne være muligt at anvende hemmelig ransagning i forbindelse med efterforskningen mod de pågældende.

Hemmelig ransagning vil således være et velegnet værktøj ved efterforskningen af bl.a. overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, om besiddelse mv. af almindelige skydevåben i de kriminelle miljøer, herunder særlig i rocker- og bandemiljøet.

Under efterforskningen af sager mod rocker- og bandemiljøet bliver politiet således jævnlig gjort opmærksom på, at en person formentlig besidder et skydevåben, men det er ikke oplyst, hvor våbnet befinder sig. Hvis der i den forbindelse sker ransagning et ”forkert sted”, dvs. et sted, hvor våbnet ikke befinder sig, vil den pågældende blive opmærksom på politiets efterforskning og derfor have anledning til at søge at skjule våbnet yderligere.

Der har i nogle tilfælde i sådanne sager været mulighed for at indhente en kendelse om hemmelig ransagning på baggrund af en mistanke om drabsforsøg. Selv om der ikke konkret kan påvises en mistanke om drabsforsøg, er det imidlertid af væsentlig betydning for mulighederne for at standse skyderier i bl.a. rocker- og bandemiljøet, at politiet finder frem til gruppernes våben.

Med den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for retsplejelovens § 799 vil politiet i videre omfang få mulighed for også at anvende hemmelig ransagning i forbindelse med en fremadrettet efterforskning i de kriminelle miljøer, idet bl.a. en mistanke om overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, om besiddelse mv. af almindelige skydevåben også efter omstændighederne vil kunne danne grundlag for en hemmelig ransagning.”

3. Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har Justitsministeriet endvidere indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Med den foreslåede ændring af retsplejelovens § 799 udvides adgangen til at foretage hemmelig ransagning til også at omfatte visse alvorlige kriminalitetstyper, så som straffelovens § 125a, § 192a, § 262a, § 288, § 286, stk. 1, jf. § 276 og § 289, der typisk begås i mere organiseret form.

Det er Rigspolitiets vurdering, at det i efterforskning af disse alvorlige kriminalitetstyper kan være af afgørende betydning, at politiet kan foretage hemmelig ransagning, idet ransagning ofte er et vigtigt efterforskningsværktøj i sådanne sager, og hemmeligholdelse af ransagningen ofte er nødvendig, eftersom sagerne ofte involverer flere ukendte medgerningsmænd, som skal identificeres og anholdes.

Det er derfor af afgørende betydning i disse sager, at det ikke på et tidligt tidspunkt i efterforskningen afsløres, at politiet har igangsat en efterforskning.

Rigspolitiet har til brug for udtalelsen anmodet Task Force Øst om et kort bidrag.

Task Force Øst har oplyst, at det er Task Force Øst klare opfattelse, at en del af rockergrupperne finansierer deres aktiviteter ved overtrædelse af straffelovens § 289 - grov økonomisk kriminalitet, herunder bl.a. ved de såkaldte kædesvigssager. I disse sager er der i den eksisterende lovgivning ikke hjemmel til at foretage hemmelige ransagninger. Task Force Øst har i de forløbne 3 år gennemført adskillige sager, herunder 5 meget omfangsrige sager af denne type, hvor gerningsmændene havde tilhørsforhold til rocker- og bandemiljøet og den tunge organiserede kriminalitet. Det har betydet, at Task Force Øst ikke har haft mulighed for at gennemføre hemmelige ransagninger sideløbende med den øvrige fremadrettede efterforskning. Det har derfor ikke været muligt løbende at afdække de kriminelles "sorte" regnskab, kontante udbetalinger af "sorte" penge og bogføring, før sagen via andre efterforskningsskridt og en lang efterforskningsfase har været belyst tilstrækkeligt. Det har konkret i alle de gennemførte sager betydet, at efterforskningsfasen er blevet forlænget, ligesom det har givet de kriminelle mulighed for i perioden løbende at fjerne spor fra lokaliteter - spor som via hemmelige ransagninger kunne have været dokumenteret.

Det er på den baggrund Rigspolitiets opfattelse, at en udvidelse af retsplejelovens § 799 til de ovennævnte kriminalitetstyper vil give politiet et særdeles velegnet efterforskningsværktøj i de omhandlede sager.

Særligt i forhold til forslaget om at udvide retsplejelovens § 799 til også at omfatte straffelovens § 192 a i sin helhed, hvorved bestemmelsen kommer til at omfatte besiddelse mv. af almindelige skydevåben, og ikke kun våben af særdeles farlig karakter, hvor der efter gældende regler er mulighed for hemmelig ransagning, kan Rigspolitiet særligt bemærke, at Rigspolitiet har kunnet konstatere, at personer inden for rocker- og bandemiljøet ved flere tilfælde er fundet i besiddelse af eller har anvendt almindelige skydevåben. Det kan i den forbindelse oplyses, at dansk politi i 2013 på baggrund af den igangværende rocker- og bandekonflikt har gennemført fire målrettede koordinerede politiaktioner mod rocker- og bandemiljøet, henholdsvis den 12. marts, 14. marts, 21. marts og 2. maj 2013. Ved aktionerne blev der beslaglagt ca. 15 almindelige skydevåben, herunder blandt andet håndskydevåben.

Det er Rigspolitiets opfattelse, at det er af væsentlig betydning, at politiet råder over de fornødne efterforskningsmuligheder for at finde frem til rocker- og bandegrupperingernes våben, herunder i de tilfælde hvor der udelukkende er mistanke om besiddelse eller opbevaring af almindelige skydevåben. Det er i den forbindelse væsentligt, at politiets efterforskning mod en bestemt person eller lokalitet ikke afdækkes, idet ransagningen på et ”forkert sted”, hvor det våben, man eftersøger, pt. ikke befinder sig, vil kunne indebære, at efterforskningen bliver kompromitteret, og at personen får lejlighed til at gemme våbnet/skille sig af med våbnet. Det kan endvidere påpeges, at det ofte ikke tydeligt fremgår af politiets aflytninger, om der i sagerne er tale om almindelige skydevåben eller våben af særlig farlig karakter, hvilket kan vanskeliggøre mulighederne for at opnå en kendelse om hemmelig ransagning under den nuværende § 799 i retsplejeloven.

Det er på den baggrund Rigspolitiets vurdering, at en udvidelse af retsplejelovens § 799 til også at omfatte straffelovens § 192a i sin helhed, vil være et særdeles velegnet efterforskningsværktøj for politiet, særligt inden for politiets indsats mod rocker- og bandekriminalitet.”

4. Særligt for så vidt angår straffelovens § 286, stk. 1, jf. § 276, om tyveri af særlig grov beskaffenhed kan Justitsministeriet endvidere henviser til pkt. 5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, hvoraf fremgår, at der på baggrund af en stigning i antallet af anmeldelser om indbrud i privat beboelse på Sjælland samt en øget professionalisme og organisering af indbrudskriminalitet bl.a. i rockermiljøet pr. 1. januar 2012 blev oprettet en Task Force Indbrud (TFI). TFI er organisatorisk placeret i Nordsjællands Politi og har til opgave at monitere, afdække og efterforske organiseret indbrudskriminalitet, hælernetværk og hjemmerøverier.

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, har Nordsjællands Politi oplyst, at man som led i efterforskningen af disse sager kan have brug for at identificere de lagre, som tyvene opbevarer koster i, uden at det herved afdækkes, at der foregår en efterforskning mod det organiserede miljø. Afdækning af lagrene vil kunne afsløre, hvem der efterfølgende afhenter koster på lokaliteten, hvilket typisk er personer højere oppe i hierarkiet i den kriminelle struktur end tyvene.

Som det videre fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, har Nordsjællands Politi endvidere oplyst, at TFI jævnligt er i en situation, hvor man har mistanke om, at der på bestemte lokaliteter findes tyvekoster, men hvor man afstår fra at foretage ransagning, fordi dette vil afsløre

efterforskningen i sagen og dermed muligheden for at optræve det kriminelle netværk, herunder finde bagmændene.